

Original Article

นิพนธ์ต้นฉบับ

ประเมินโครงการการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับ จังหวัดชลบุรี

จุไรรัตน์ วิริยะประกอบ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพ ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับ จังหวัดชลบุรี โดยใช้รูปแบบประเมินแบบซิปปี (CIPP Evaluation Model) ประเมินโครงการในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ศึกษาระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 30 กันยายน 2550 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโครงการ 37 คน วิทยากรหลักและวิทยากรพี่เลี้ยง 21 คน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุขกลุ่มงานสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอและสถานีอนามัย 142 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการวิเคราะห์แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินพบว่า ด้านบริบท ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโครงการ มีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการ กับนโยบายภาครัฐมีการปฏิรูประบบราชการ โดยรวมมีความสอดคล้องกันระดับปานกลาง ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า ตามความคิดเห็นของวิทยากรหลัก/วิทยากรพี่เลี้ยง มีความเห็นว่า ปัจจัยนำเข้า คือ เอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ งบประมาณ สถานที่อบรม การบริการเสริม ผู้ที่เข้ารับการอบรม โดยรวมมีความเพียงพอและเหมาะสมในระดับมาก แต่เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ ความรู้ ทักษะ และการให้คำแนะนำของวิทยากรหลัก/ พี่เลี้ยง เนื้อหาวิชาการและเอกสารการอบรม โดยรวมมีความพร้อมและเพียงพอในระดับปานกลาง สำหรับด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข กลุ่มงานสำนักงานในสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และสถานีอนามัย โดยรวม มีความสอดคล้องและเหมาะสมในระดับปานกลาง ด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของผู้บริหารโครงการ คือได้บรรลุตามวัตถุประสงค์โครงการโดยรวมระดับมาก ยกเว้นในการเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานได้ทุกระดับที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความพร้อมและเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: ประเมินการมีส่วนร่วม, แผนยุทธศาสตร์, แผนปฏิบัติการ, เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

บทนำ

สภาพการณ์ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงมากมาย ไม่ว่าจะเป็นความเจริญก้าวหน้าเกี่ยวกับเทคโนโลยี

คอมพิวเตอร์ การเปลี่ยนแปลงของสภาวะการแข่งขัน ทั้งในภาครัฐและเอกชน การปรับเปลี่ยนโครงสร้างของ การบริหารตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ

และสังคม ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานในทุกองค์กร ทำให้เกิดข้อจำกัดด้านทรัพยากรทั้งด้านเงินงบประมาณ อัตรากำลังและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการปฏิรูประบบราชการ มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ ภายใต้ระบบบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา (CEO; Chief Executive Officer) และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ดังนั้นการพัฒนาด้านสุขภาพของประชาชนในจังหวัดชลบุรีจำเป็นต้องมีทิศทางที่ชัดเจนและสามารถบรรลุจุดหมายได้จริง จากสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น การพัฒนาด้านสุขภาพต้องมีการวางแผนได้ชัดเจน ดังคำเปรียบเทียบว่า “ การวางแผนเป็นรากฐานที่สำคัญของการสร้างความสำเร็จในการบริหารงาน⁽¹⁾ ได้กำหนดบทบาทนักวางแผนซึ่งได้แยกกิจกรรมของการวางแผนออกเป็น 2 ตอน คือ ขั้นตอนการวางกลยุทธ์ (strategy formulation) กับขั้นตอนการวางกำหนดการ (strategic programming) สำหรับการวางแผนกลยุทธ์ ต้องเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งวิเคราะห์สภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กรระบุปัญหาและความต้องการที่นักบริหารให้ความสนใจว่ามีอะไรบ้าง วิเคราะห์เพื่อวินิจฉัยสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาและความต้องการเกิดจากอะไร กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ในการแก้ปัญหาหรือตอบสนองความต้องการ และกำหนดกลยุทธ์หรือวิธีการในการแก้ปัญหาหรือตอบสนองความต้องการ ส่วนขั้นตอนการวางกำหนดการ หรือการทำแผนปฏิบัติการ ต้องจัดทำรายละเอียดด้านต่าง ๆ ดังนี้ ว่ามีอะไรบ้าง⁽²⁾ เป็นการกำหนดกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติ (activity checklists) ทั้งในส่วนของงานประจำและงานโครงการ การกำหนดเวลา (time frame) ในการดำเนินงาน การกำหนดทรัพยากรหรือค่าใช้จ่าย (resource or cost) ที่จะต้องใช้ในการดำเนินงาน การกำหนดความรับผิดชอบของกลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอันหมาย

รวมถึงการจัดองค์กร การวางแผนกำลังคน และการเงินหรือขั้นตอนในการทำงาน รวมทั้งกฎเกณฑ์ที่จะทำให้กิจกรรมทั้งหมดสามารถดำเนินงานจนสำเร็จสุดท้ายการจัดทำเอกสาร และชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติตามความเข้าใจ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี ได้เห็นความสำคัญในการพัฒนายุทธศาสตร์ด้านสุขภาพของจังหวัดชลบุรีในอนาคต เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และเตรียมความพร้อมในการวางแผนระยะยาว เพื่อให้ผู้บริหาร นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกระดับ ได้ร่วมกันกำหนดทิศทางและร่วมมือ ร่วมใจพัฒนายุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ขององค์กร ดังนั้นกลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบงานการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพ ระดับจังหวัดได้จัดทำโครงการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับ จังหวัดชลบุรี ในปี 2548-2550 เป็นเวลา 3 ปี แต่ปรากฏว่าการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพในหน่วยงานย่อยได้แก่ กลุ่มงานต่าง ๆ ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอและสถานีอนามัย ยังไม่มีชัดเจน ยังคงนำแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและกรอบแผนปฏิบัติการ 4 ปี มาดำเนินการเสียส่วนใหญ่ ทำให้แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการที่เป็นปัญหาในระดับพื้นที่ยังขาดความชัดเจน ที่ผ่านมายังไม่เคยประเมินโครงการดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจทำการประเมินโครงการการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับ จังหวัดชลบุรีขึ้น ยึดรูปแบบการประเมินที่เน้นการวัดผลเป็นหลักคือ โมเดลของเดเนี่ยล แอล สตีฟเฟิลบีม⁽³⁾ ชื่อว่า ชิปปี้ (CIPP model) การประเมินตามโมเดลนี้เป็นการประเมินผล

เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ อย่างถูกต้อง การประเมินตามโมเดลนี้ประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ มาพิจารณาปรับปรุงโครงการอบรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเหมาะสมเพียงพอของปัจจัยนำเข้า ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ เวลา การจัดการที่เหมาะสม จนกระทั่งสามารถนำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติจริงในองค์การสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี ส่งผลให้คนในจังหวัดชลบุรีมีสุขภาพแข็งแรงต่อไป

วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัยประเมินโครงการโดยการวิเคราะห์เอกสารโครงการกับการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างเป็นการศึกษาประเมินผลการดำเนินงานเชิงพรรณนา (descriptive study) โดยยึดรูปแบบซีปปี้ (CIPP Model)

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี จำนวน 200 คน สุ่มตรวจสอบความคิดเห็นของประชากร ซึ่งจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 37 คน วิทยากรหลักและวิทยากรพี่เลี้ยง จำนวน 21 คน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุขกลุ่มงานสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอและสถานีอนามัย จำนวน 142 คน

เครื่องมือใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์โครงการนำมาต้องเป็นเนื้อหาของข้อคำถาม มีลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มี 4 ส่วน

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสาธารณสุข มี 2 ส่วนที่ประเมินด้านบริบทและด้านผลผลิต

แบบสอบถามวิทยากรหลักและวิทยากรพี่เลี้ยง มี 1

ส่วน ที่ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

แบบสอบถาม เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุขกลุ่มงานสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอและสถานีอนามัย มี 1 ส่วน ด้านกระบวนการ

เครื่องมือเหล่านี้ได้ผ่านการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และทดสอบความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

แบบสอบถามส่วนที่ 1 ตอนที่ 1 การประเมินด้านบริบทมีค่าความเชื่อมั่น 0.96

แบบสอบถามส่วนที่ 1 ตอนที่ 2 การประเมินด้านผลผลิตมีค่าความเชื่อมั่น 0.89

แบบสอบถามส่วนที่ 2 ตอนที่ 1 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้ามีค่าความเชื่อมั่น 0.45

แบบสอบถามส่วนที่ 3 ตอนที่ 1 การประเมินด้านกระบวนการมีค่าความเชื่อมั่น 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย อบรมผู้ช่วยวิจัยในการจัดทำแบบสอบถามและเก็บรวบรวมของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล และสถานีอนามัย โดยแนะนำการทำแบบสอบถาม อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การแปลผล

ใช้เกณฑ์ประเมินพิจารณาความคิดเห็นเทียบค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์⁽⁴⁾

ค่าเฉลี่ย 4.51- 5.00 หมายถึง ความสอดคล้องเหมาะสมหรือผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51- 4.50 หมายถึง ความสอดคล้องเหมาะสมหรือผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51- 3.50 หมายถึง ความสอดคล้องเหมาะสมหรือผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51- 2.50 หมายถึง ความสอดคล้องเหมาะสมหรือผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00- 1.50 หมายถึง ความสอดคล้องเหมาะสมหรือผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระยะเวลาที่ศึกษา

ระหว่างวันที่ 1 มกราคม -30 กันยายน 2550

ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ความคิดเห็นด้านบริบทของผู้บริหารสาธารณสุข โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก อยู่ในระดับมากและปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือผู้บริหาร นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรีทุกระดับ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพ วัตถุประสงค์

ตารางที่ 1 ผลการประเมินการประเมินโครงการการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับ จังหวัดชลบุรีของผู้บริหารสาธารณสุขด้านบริบท

อันดับที่	ด้านบริบท	(n = 37)		ระดับ
		\bar{x}	SD	
1	ผู้บริหาร นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรีทุกระดับ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพ	3.78	0.63	มาก
2	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน	3.49	0.48	ปานกลาง
3	วัตถุประสงค์ของโครงการนำไปสู่การปฏิบัติ	3.38	0.68	ปานกลาง
3	ผู้บริหารนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรีทุกระดับ มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพของจังหวัดชลบุรี	3.38	0.68	ปานกลาง
3	ผู้บริหาร นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรีทุกระดับ มีทักษะในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพ	3.38	0.68	ปานกลาง
3	วิทยากรที่เลี้ยงสามารถให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพ	3.38	0.68	ปานกลาง
7	แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการสุขภาพของหน่วยงานสาธารณสุขทุกระดับมีความเชื่อมโยงกัน	3.35	0.67	ปานกลาง
8	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องนโยบายภาครัฐ	3.30	0.90	ปานกลาง
9	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมกับหน่วยงานด้านสุขภาพทุกระดับ	3.27	0.90	ปานกลาง
รวม		3.41	0.64	ปานกลาง

ของโครงการมีความชัดเจน และวัตถุประสงค์ ของโครงการนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรีทุกระดับ มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพของจังหวัดชลบุรี วิทยากรที่เลี้ยงสามารถให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่อันดับสุดท้ายอยู่ในระดับปานกลางคือวัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมกับหน่วยงานด้านสุขภาพทุกระดับ

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ความคิดเห็นด้านผลผลิตของผู้บริหารสาธารณสุขโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก อยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ หลังผ่านการอบรมเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการได้

มีแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเป็นของตนเอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่อันดับท้ายอยู่ในระดับปานกลาง คือ หลังผ่านการอบรมเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับมีความสามารถเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานได้ทุกระดับ

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้าของวิทยากรหลักและวิทยากรที่เลี้ยงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีเอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์เหมาะสมและมีความพร้อมในการจัดอบรม หน่วยงานต้นสังกัดให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ มีสถานที่อบรมเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายอยู่ในระดับปานกลางคือ บรรจุเนื้อหาวิชาการเรื่องการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการครบถ้วนเอื้อต่อการเรียนรู้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินการประเมินโครงการที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับจังหวัดชลบุรีของผู้บริหารสาธารณสุขด้านผลผลิต โดยรวมและรายข้อ

อันดับที่	ด้านผลผลิต	(n = 37)		ระดับ
		\bar{x}	SD	
1	หลังผ่านการอบรมเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการได้	3.70	0.46	มาก
2	หลังการอบรมหน่วยงานสาธารณสุขทุกระดับมีแผนยุทธศาสตร์เป็นของตนเอง	3.70	0.46	มาก
2	หลังการอบรมหน่วยงานสาธารณสุขทุกระดับมีแผนปฏิบัติการเป็นของตนเอง	3.70	0.46	มาก
4	หลังผ่านการอบรมเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับมีทักษะเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการได้	3.68	0.47	มาก
5	หลังผ่านการอบรมเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับมีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการได้	3.59	0.50	มาก
5	หลังการอบรมวิทยากรหลัก/วิทยากรที่เลี้ยงสามารถให้คำแนะนำและให้คำปรึกษากับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ	3.59	0.50	มาก
7	หลังผ่านการอบรมเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับมีความสามารถเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานได้ทุกระดับ	3.46	0.50	ปานกลาง
รวม		3.63	0.38	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ความคิดเห็นด้านกระบวนการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานพัฒนา ยุทธศาสตร์สาธารณสุขกลุ่มงานสำนักงาน สาธารณสุข จังหวัดชลบุรี โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุข อำเภอและสถานีอนามัย โดยรวมพบว่าโดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกอยู่ใน ระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ อาหารความเหมาะสมของการจัดสถานที่ในการ

อบรมมีความเหมาะสม และสถานที่ในการจัดอบรม เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย อันดับสุดท้ายอยู่ในระดับปานกลางคือ จัดกิจกรรมการ อบรมให้ความรู้สอดคล้องในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ

วิจารณ์

ผลการประเมินด้านบริบทของผู้บริหารโครงการ

ตารางที่ 3 ผลการประเมินโครงการ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพของ เจ้าหน้าที่ สาธารณสุขทุกระดับ จังหวัดชลบุรี ของวิทยากรหลัก/วิทยากรพี่เลี้ยงด้าน บัณฑิตนำเข้าโดยรวมและรายข้อ

อันดับที่	ด้านปัจจัยนำเข้า	(N = 21)		ระดับ
		\bar{x}	SD	
1	มีเอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์เหมาะสมและมีความพร้อมใน การจัดอบรม	4.14	0.36	มาก
2	หน่วยงานต้นสังกัดให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ	4.05	0.22	มาก
3	มีสถานที่อบรมเหมาะสม	4.00	0.63	มาก
4	ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรม	3.86	0.48	มาก
5	วิทยากรสร้างบรรยากาศเป็นกันเองและเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมแสดงความคิดเห็น	3.81	0.51	มาก
6	สถานที่อบรมมีบริการเสริมเพียงพอและเหมาะสม	3.76	0.54	มาก
6	ผู้ที่เข้ารับการอบรม มีความเหมาะสม	3.76	0.54	มาก
8	วิทยากรหลักของโครงการมีเพียงพอ	3.67	0.48	มาก
9	วิทยากรพี่เลี้ยงมีเพียงพอ	3.52	0.68	มาก
10	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการมีเพียงพอ	3.38	0.50	ปานกลาง
10	วิทยากรหลักมีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ	3.38	0.50	ปานกลาง
12	เนื้อหาสาระเหมาะสมสอดคล้องกับผู้เข้ารับการอบรม	3.29	0.46	ปานกลาง
13	วิทยากรหลักมีทักษะและประสบการณ์ในเรื่องการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ	3.19	0.40	ปานกลาง
13	วิทยากรพี่เลี้ยงสามารถให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในเรื่องการ จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ	3.19	0.40	ปานกลาง
15	บรรจุเนื้อหาวิชาการเรื่องการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติ การครบถ้วนเอื้อต่อการเรียนรู้	3.14	0.35	ปานกลาง
15	เอกสารการฝึกอบรม มีเนื้อหาตรงตามขอบข่ายของหลักสูตรการ อบรม	3.14	0.35	ปานกลาง
รวม		3.58	0.15	มาก

ตารางที่ 4 ผลการประเมินโครงการการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุขกลุ่มงานสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และสถานีอนามัย ด้านกระบวนการโดยรวมและรายชื่อ

อันดับที่	ด้านกระบวนการ	(N = 142)		ระดับ
		\bar{x}	SD	
1	อาหารมีความเพียงพอต่อความต้องการ	3.82	0.59	มาก
2	การจัดสถานที่ในการอบรมมีความเหมาะสม	3.56	0.56	มาก
3	สถานที่ในการจัดอบรมเหมาะสมเอื้อต่อการเรียนการสอน	3.56	0.71	มาก
4	สถานที่อบรมมีบริการเสริมสะอาดและสะดวกใช้	3.56	0.84	มาก
5	ความสามารถและความชำนาญในการใช้สื่อ อุปกรณ์และเครื่องมือในการอบรมมีความเหมาะสม	3.39	0.66	ปานกลาง
6	วิทยากรหลัก/และวิทยากรพี่เลี้ยงเอาใจใส่และให้คำปรึกษาขณะร่วมกิจกรรมตามโครงการอย่างเหมาะสม	3.32	0.79	ปานกลาง
7	งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมการอบรมมีความเหมาะสม	3.23	0.67	ปานกลาง
8	โดยภาพรวมวิทยากรหลักมีประสิทธิภาพ	3.23	0.72	ปานกลาง
9	การบรรยายแต่ละครั้งเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของหัวข้อหลักสูตร	3.20	0.65	ปานกลาง
10	เนื้อหาการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการมีความเหมาะสม	3.20	0.75	ปานกลาง
11	เอกสารประกอบการบรรยายเหมาะสมตรงกับหลักสูตรในการอบรม	3.19	0.66	ปานกลาง
12	การประสานงานการเข้าร่วมการอบรมมีความเหมาะสม	3.16	0.70	ปานกลาง
13	การจัดเอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ในการอบรมมีความเหมาะสม	3.15	0.73	ปานกลาง
14	เอกสารประกอบการบรรยายเหมาะสมทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างชัดเจน	3.13	0.51	ปานกลาง
15	การประสานงานในการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการมีความเหมาะสม	3.13	0.68	ปานกลาง
16	โดยภาพรวมวิทยากรพี่เลี้ยงมีประสิทธิภาพ	3.10	0.71	ปานกลาง
17	การวางแผนคัดเลือกวิทยากรหลัก/วิทยากรพี่เลี้ยงมีความเหมาะสม	3.07	0.73	ปานกลาง
18	จัดกิจกรรมการอบรมสอดคล้องสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติจริงได้	3.07	0.78	ปานกลาง
19	การวางแผนดำเนินการอบรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการมีความเหมาะสม	3.04	0.66	ปานกลาง
20	ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหากระบวนการและทักษะในการถ่ายทอดความรู้มีความเหมาะสม	3.03	0.88	ปานกลาง
21	จัดกิจกรรมการอบรมสอดคล้องให้ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ	3.01	0.78	ปานกลาง
22	จัดกิจกรรมการอบรมมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการทุกระดับ	3.00	0.78	ปานกลาง
23	ท่านคิดว่าระยะเวลาในการจัดโครงการมีความเหมาะสม	3.00	0.87	ปานกลาง
24	จัดกิจกรรมการอบรมสอดคล้องให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ	2.96	0.80	ปานกลาง
25	จัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้สอดคล้องในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ	2.94	0.78	ปานกลาง
รวม		3.20	0.52	ปานกลาง

ความสอดคล้องระดับปานกลาง ระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของรัฐมีการปฏิรูประบบราชการ มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการภายใต้ระบบบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา และตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 พบว่า ผู้บริหาร นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี ทุกระดับ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกานต์ เชียงทอง⁽⁵⁾ ที่ว่า ปัจจุบันการฝึกอบรมมีบทบาทที่สำคัญและจำเป็น สำหรับหน่วยงานหรือองค์การต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น และเวลาผ่านไปความจำเป็นและความสำคัญก็จะยิ่งมากขึ้นตามลำดับ ความเจริญ การเปลี่ยนแปลง และการขยายตัวของสภาพสังคม อย่างไรก็ตามการฝึกอบรมจะบรรลุผลหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับนโยบายของหน่วยงานและการกำหนดวัตถุประสงค์ของการอบรม สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การประเมินบริบท⁽³⁾ ว่าเป็นการประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ เกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ 1) วัตถุประสงค์ตรงมีความเหมาะสม 2) วัตถุประสงค์ต้องสอดคล้องกับหน่วยงาน

ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตามความคิดเห็นของวิทยากรหลัก/วิทยากรพี่เลี้ยง มีความเห็นว่า ปัจจัยนำเข้า คือ มีเอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ งบประมาณ สถานที่อบรม บริการเสริมสะดวก ผู้ที่เข้ารับการอบรมเพียงพอและเหมาะสม วิทยากรหลัก/วิทยากรพี่เลี้ยงและสร้างบรรยากาศเป็นกันเองในการอบรมและเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงความคิดเห็นได้ โดยรวมมีความเพียงพอและเหมาะสมในระดับมาก สอดคล้องกับธงชัย สันติวงศ์⁽⁶⁾ คือ ปัจจัยที่เป็นมูลเหตุพื้นฐานที่สำคัญเพื่อผลักดันการดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการ ประกอบด้วย 1) คน 2) เงินทุน 3) วัสดุสิ่งของ 4) การจัดการที่

ดีแต่วิทยากรหลัก/วิทยากรพี่เลี้ยง จากการประเมินพบว่าความรู้ ทักษะ และการให้คำปรึกษาการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษา⁽⁷⁾ ที่ว่า บุคลากร ความรู้ และประสบการณ์ของวิทยากร หลักสูตรที่ใช้ในการอบรม มีความเพียงพอและเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับ และความพร้อมของสื่ออุปกรณ์ ในการฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโครงการต้องจัดการอบรมพัฒนาที่มหาวิทยาลัย/วิทยากรพี่เลี้ยงในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ การเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ และควรเชิญที่ปรึกษาที่เชี่ยวชาญด้านการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ในระยะแรกนอกจากนี้ต้องประเมินผลสำเร็จการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเป็นระยะ ๆ

ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุขกลุ่มงานสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอและสถานีอนามัยมีการดำเนินการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีความเห็นที่เน้นความเหมาะสม และเพียงพอระดับมาก การจัดการด้านอาหาร สถานที่ในการอบรมมีความเหมาะสม มีบริการเสริมที่สะดวกและสะดวกใช้ เอื้อต่อการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายอยู่ในระดับปานกลางคือ จัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้สอดคล้องในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ควรมีการพัฒนาวิทยากรหลัก/วิทยากรพี่เลี้ยง ซึ่งสอดคล้องกับชัยยงค์ พนมวงศ์⁽⁸⁾ กล่าวว่า บุคลิกภาพและความสามารถของผู้สอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนผู้สอน จะต้องพัฒนาบุคลิกภาพของตนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ รู้จักเลือกและปรับปรุง เทคนิคและวิธีการสอนให้เหมาะสม

ผลการประเมินด้านผลผลิตของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโครงการความสอดคล้องและ

บรรลุวัตถุประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ เจ้าหน้าที่รับผิดชอบแผนมีความรู้ ทักษะการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการอีกทั้ง วิทยากรหลักและวิทยากรพี่เลี้ยงสามารถให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษากับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับ อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับศิริชัย กาญจนวาสี⁽⁹⁾ ได้กล่าวว่าการประเมินที่ครอบคลุมทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการในการดำเนินงานและประเมินผลผลิตหลัง เสร็จสิ้นการดำเนินงานน่าจะส่งผลทางบวกต่อ ความสำเร็จตามเป้าหมาย มากกว่าการประเมินที่เน้น เฉพาะผลผลิตเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารโครงการทุกระดับบางคน มักส่งผู้รับผิดชอบงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข ร่วมกำหนด แผนยุทธศาสตร์สุขภาพของจังหวัดชลบุรี ในปีต่อไปที่ ทบทวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ต้องเน้นให้ผู้บริหาร ทุกระดับเข้าร่วมประชุมด้วยตนเอง
2. การประชุมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และ แผนปฏิบัติการหน่วยงานระดับอำเภอและตำบล ควร ให้กลุ่มงานอื่นมาร่วมเสนอความคิดเห็นในการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการสุขภาพด้วย เพื่อที่งาน พัฒนาและแก้ไขปัญหาสุขภาพในระดับพื้นที่จะนำมา วางแผนได้ อย่างครอบคลุม
3. ควรนำผลการประเมินโครงการในครั้งนี้ ที่เป็น จุดอ่อนมาปรับปรุงและแก้ไขการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการสุขภาพต่อไป
4. เมื่อทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ สุขภาพของจังหวัดชลบุรีแล้ว ควรมีการศึกษาประเมิน

ผลสำเร็จในการนำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติ- การลงสู่การปฏิบัติหรือไม่ และสภาวะสุขภาพของ ประชาชนจังหวัดชลบุรีดีขึ้นหรือปัญหาสุขภาพลดลง หรือไม่อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

1. ปกรณ์ ปรียากร. การวางแผนกลยุทธ์: แนวคิดและแนวทางการประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม; 2546.
2. Ansoff HI, Stewart J. Strategies for a technology-based business. Harvard Business Review 1967; 45(6):71-83.
3. Stufflebeam DL, Foley WJ, Gephart WJ, Guba EG, Hammond RL, Merriman HO, et al. Educational evaluation and decision making. Itasca, IL: F. E. Peacock; 1971.
4. บุญชม ศรีสะอาดม, บุญส่ง แก้วนิล. การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2535; 3(1) : 22-5.
5. ณิชูกานต์ เชียงทอง. การประเมินโครงการฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). สาขา วิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2545.
6. ธงชัย สันติวงศ์. การฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารธุรกิจคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2531.
7. พระมหาชาติ ศรีวิริยกุลชัย. การประเมินโครงการบรรพชา สามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต). สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2544.
8. ชัยยงค์ พรหมวงศ์. การสอนในฐานะวิทยากร. ในเอกสารการสอนชุดวิชา วิทยาการสอน หน่วยที่ 1 (หน้า 39-40). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา; 2538.
9. ศิริชัย กาญจนวาสี. ทฤษฎีการประเมินผล. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2545.

Abstract **An Evaluation of the Cooperative Strategic Healthcare Plan Training Project Conducted with All Levels of Public Health Officers in Chon Buri**

Jurairat Viriyaprakov

Chon Buri Provincial Health Office, Chon Buri

Journal of Health Science 2008; 17:SIV1128-37.

This research study was aimed to evaluate the cooperative, strategic healthcare plan training project conducted with all levels of public health officers and authorities in Chon Buri. This research applied the CIPP evaluation model focusing on assessing context, input, process, and product. The study was conducted during 1 January - 30 September 2007. The samples were 37 project administrators, 21 lecturers and instructors, and 142 public health officers responsible for healthcare strategic development from Chon Buri Provincial Public Health Center, hospitals, district public health centers, and primary health units. The research instrument was a five-rating scale questionnaire and the results were presented in terms of mean and standard deviation.

The findings revealed that in terms of context, the project administrators rated their opinions at the average level concerning congruence between the project objectives and government policies. In terms of input, both lecturers and instructors rated their opinions at a high level concerning sufficiency of the input factors, namely documents, mediums, materials, budget, and cleanliness of training venues and additional services. However, the project organizers, the major and training speakers' knowledge and skills, academic content, training documents were considered moderate. Likewise, the public health officers responsible for healthcare strategic development from the multi-levelled public health centers rated their overall opinions as moderate. Along that line the project administrators rated their opinions on the product at a high level and that the project objectives were eventually achieved. Yet reservations were made in integration of the strategies into health care action plan.

Key words: **evaluation of the cooperative, strategic health care plan, health care plan training, public health officers**